

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. kovo 24 d.
(OR. en)

7301/21

SOC 154
EMPL 110
ECOFIN 273
EDUC 98

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: ST 6240/1/21 REV 1

Dalykas: Tarybos išvados dėl 2021 m. bendros užimtumo ataskaitos (kovo 8 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl 2021 m. bendros užimtumo ataskaitos, patvirtintos 2021 m. kovo 8 d. taikant rašytinę procedūrą.

Tarybos išvados dėl 2021 m. bendros užimtumo ataskaitos

1. **ATKREIPDAMA DĖMESĮ** į tai, kad COVID-19 pandemiją apgrižė šešerių metų teigiamą užimtumo augimo tendenciją ir padarė sunkų poveikį ES darbo rinkos rezultatams. Tikimasi, kad tai padidins skurdą, pagilins nelygybę ir apsunkins socialinę sanglaudą. Neproporcingai nukentėjo nestandartinių užimtumo formų darbuotojai, pavyzdžiui, laikinieji darbuotojai, taip pat jaunimas, migrantų kilmės asmenys, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, turizmo, kultūros ir pramogų sektorių darbuotojai ir kai kurios profesinės veiklos.
2. **PALANKIAI VERTINDAMA** greitą ir ryžtingą atsaką valstybių narių bei ES lygmeniu, visų pirma didelės finansinės paramos sutelkimą sutrumpinto darbo laiko tvarkoms ir kitoms priemonėms, kurios sumanytos užimtumui išsaugoti ir pajamų praradimui apriboti.
AKCENTUODAMA Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE), indėlį. **PALANKIAI VERTINDAMA** tiek aktyvų socialinių partnerių dalyvavimą šiame kontekste, tiek pilietinės visuomenės organizacijų pastangas remti pažeidžiamiausius asmenis.
3. **PRIMINDAMA** savo išvadas dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos užimtumo ir socialinių aspektų, visų pirma tai, kad Europos semestras tebėra veiksminga koordinavimo priemonė siekiant užtikrinti valstybių narių reformų darbotvarkių nuoseklumą, ir kad Europos socialinių teisių ramstis turėtų ir toliau būti aukštynkryptės konvergencijos kelrodžiu siekiant geresnių darbo ir gyvenimo sąlygų Europoje, padedantis koordinuoti užimtumo ir socialinę politiką ES lygmeniu, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamą kompetenciją.
4. **PABRĖŽDAMA**, kad pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama didelio masto finansinė parama reformoms ir investicijoms, kuriomis siekiama remti darbo vietų kūrimą ir didinti ES ekonomikos, visuomenės ir sveikatos priežiūros sistemų atsparumą bei pasirengimą dvejopai žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, taip skatinant investicijas į žmones ir spartinant ekonominį bei socialinį gaivinimą.

5. PABRĖŽDAMA, kad 2021 m. bendra užimtumo ataskaita, užimtumo gairių įgyvendinimo stebėseną ir Europos socialinių teisių ramsčio lydimosios socialinių rodiklių suvestinės rezultatų pateikimas gali padėti valstybėms narėms nustatyti aktualias prioritetines reformų ir investicijų sritis, be kita ko, rengiantis paramai iš ES lėšų, įskaitant naująją Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę.
6. PRIPAŽINDAMA, kad greitas sutrumpinto darbo laiko tvarkų ir kitų priemonių, skirtų užimtumui išsaugoti, priėmimas mažėjant aktyvumo lygiams apribojo nedarbo lygio didėjimą nuo protrūkio pradžios. PABRĖŽDAMA, kad sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašios priemonės turėtų išlikti taikomos tol, kol būtina. AKCENTUODAMA, kad kai tik bus tinkamos sąlygos, politika turėtų remti darbo jėgos perskirstymą (pvz., taikant kvalifikacijos kėlimo / perkvalifikavimo tvarkas ir gerai parengtas įdarbinimo paskatas), visų pirma žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos kryptimi, kartu apsaugant darbuotojus pereinamuoju laikotarpiu. PAŽYMĖDAMA, kad remiant darbo ieškančius asmenis pereinamaisiais laikotarpiais labai svarbu teikti pagrįstą laikotarpį ir visiems bedarbiams, įskaitant anksčiau pagal nestandartines sutartis dirbusiuosius, mokamas adekvačias bedarbio pašalpas.
7. PABRĖŽDAMA, kad veiksminga aktyvi darbo rinkos politika yra centrinės reikšmės remiant sąžiningą ir įtraukų ekonomikos gaivinimą. PABRĖŽDAMA reformų ir investicijų į aktyvią darbo rinkos politiką ir valstybines užimtumo tarnybas svarbą teikiant veiksmingą individualizuotą pagalbą darbo ieškantiems asmenims, be kita ko, pasitelkiant skaitmeninius sprendimus ir derinant šią paramą su socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis.
8. PAŽYMĖDAMA, kad COVID-19 pandemija padarė neproporcingą poveikį pažeidžiamoms grupėms, be kita ko, dėl skaitmeninių įgūdžių skirtumo. PABRĖŽDAMA, kad tikslinė darbo rinkos politika, aktyvi įtrauktis ir švietimo bei mokymo priemonės galėtų apsaugoti ir pagerinti pažeidžiamiausių asmenų padėtį.

9. AKCENTUODAMA staigų jaunimo nedarbo ir nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo skaičiaus didėjimą, kas tikėtina gali daryti ilgalaikį poveikį jų darbo rinkos perspektyvoms. PABRĖŽDAMA, kad tam reikėtų intensyvuoti reformas ir investicijas į valstybines užimtumo tarnybas, taip pat į aktyvią darbo rinkos politiką ir švietimo bei mokymo sistemas, rengiantis teikti jaunimui integruotus politikos atsakus ir stiprinti jo įgūdžius, be kita ko, remiant kokybiškos pameistrystės ir mokomosios praktikos teikimą. PRIPAŽINDAMA, kad Tarybos rekomendacijos „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“ įgyvendinimas gali svariai prisidėti prie jaunimui prieinamos visapusiškos paramos darbui intensyvavimo.
10. PAŽYMEĖDAMA, kad lyčių užimtumo ir darbo užmokesčio skirtumams panaikinti reikia dėti daugiau pastangų, o COVID-19 krizė dar labiau padidino riziką moterims mažiau apmokamuose sektoriuose ir profesijose. PABRĖŽDAMA, kad šiuo atžvilgiu moterų dalyvavimas darbo rinkoje galėtų būti padidintas pasitelkus reformas ir investicijas, visų pirma į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, ilgalaikės priežiūros paslaugas, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros ir darbo užmokesčio skaidrumo politiką, taip pat mokesčių ir išmokų sistemų koregavimus, sumanytus taip, kad būtų šalinamos paskatos moterims nedalyvauti darbo rinkoje.
11. PABRĖŽDAMA, kad siekiant sumažinti darbo rinkos segmentaciją, skatinti tinkamas darbo sąlygas ir kovoti su dirbančiųjų skurdu, labai svarbu užkirsti kelią darbo santykiams, kurie veda prie mažų garantijų darbo sąlygų, ir suteikti tinkamas paskatas įdarbinti pagal neterminuotas darbo sutartis, kartu skatinant adekvatų minimalųjį darbo užmokestį ir galimybes naudotis socialine apsauga. AKCENTUODAMA, kad svarbu investuoti į saugias ir gerai pritaikytas darbo aplinkas bei lanksčias darbo sąlygas, kuriomis remiami darbuotojai ir atgrasoma nuo nedeklaruojamo darbo, ypač atsižvelgiant į krizę.

12. PRIPAŽINDAMA, kad tose valstybėse narėse, kurios jau turėjo gerai išvystytas socialinio dialogo struktūras, konsultavimasis su socialiniais partneriais per atsaką į krizę išliko stiprus, o kitose valstybėse narėse krizė pablogino iki šios ekstremaliosios sveikatos situacijos ir taip ribotą socialinių partnerių dalyvavimą. PABRĖŽDAMA, kad socialinis dialogas ir socialinių partnerių bei kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, visų pirma pilietinės visuomenės organizacijų, dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus gali reikšmingai prisidėti prie veiksmingų politikos atsakų ir ekonomikos gaivinimo.
13. PRIPAŽINDAMA, kad nepalankias sąlygas turinčių socialinių ir ekonominių grupių vaikų ir jaunimo menkas dalyvavimas švietimo ir mokymo sistemoje ir prastesni mokymosi rezultatai išlieka reikšmingi iššūkiai, o tai gali turėti ilgalaikį poveikį jų dalyvavimui visuomenėje, integracijai į darbo rinką ir karjeros perspektyvoms. ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į TAI, kad izoliavimo metu įdiegtas nuotolinis mokymasis šias nepalankias sąlygas galėjo dar labiau pabloginti. AKCENTUODAMA, kad kvalifikuotų darbuotojų stoka yra viena iš didžiausių kliūčių įmonių investicijoms ir kad žemesnės kvalifikacijos suaugusieji mokymesi dalyvauja žymiai mažiau, nors jiems jo labiausiai ir reikia. ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į TAI, kad vis dar stokojama pažangiųjų skaitmeninių įgūdžių, visų pirma tarp moterų. AKCENTUODAMA, kad kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas, visų pirma skaitmeninių ir žaliųjų įgūdžių srityse, be kita ko, skirtas mokytojams ir dėstytojams, kartu su reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama didinti švietimo bei mokymo prieinamumą ir mažinti nelygybę švietimo srityje, yra būtinos sąlygos siekiant remti skaitmeninę ir žaliąją pertvarką ir skatinti integracinę bei tvarų augimą.
14. PAŽYMĖDAMA, kad 2019 m. skurdo arba socialinės atskirties lygiai toliau mažėjo, nors ir lėčiau nei ankstesniais metais. PRIPAŽINDAMA, kad COVID-19 krizė ir su tuo susijęs tikimas nedarbo ir neveiklumo padidėjimas tikėtinai turės neigiamą poveikį skurdo arba socialinės atskirties lygiui.

15. AKCENTUODAMA, kad minimalių pajamų apsaugai, derinant ją su aktyvumo skatinimo ir įgalinimo paslaugomis, tenka ypač svarbus vaidmuo mažinant skurdo ir socialinės atskirties riziką šios krizės metu, tokiu būdu tiek šiuo metu, tiek ateityje remiant nepalankiausias sąlygas visuomenėje turinčius asmenis. PABRĖŽDAMA, kad reikia šalinti esamus įgalinimo paslaugų prieinamumo, adekvatumo ir teikimo skirtumus, laikantis Tarybos išvadų dėl minimalių pajamų apsaugos stiprinimo siekiant kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi COVID-19 pandemijos metu ir vėliau.
16. PABRĖŽDAMA, kad pajamų nelygybė išlieka didelė problema visoje ES. PAŽYMĖDAMA, kad pastaraisiais metais mažiausiai uždirbančių asmenų pajamų nelygybė padidėjo labiau nei daugiausiai uždirbančių asmenų. AKCENTUODAMA, kad, nepaisant taikomų priemonių, tikėtina, jog dėl krizės visų formų nelygybė dar labiau padidės. PABRĖŽDAMA, kad siekiant mažinti pajamų nelygybę reikia imtis reformų įvairiose srityse, įskaitant mokesčių ir išmokų sistemų struktūrą, darbo užmokesčio nustatymą, švietimo ir mokymo įtraukumą (nuo jauno amžiaus), įperkamus ir kokybiškų paslaugų prieinamumo užtikrinimą visiems. PRIMINDAMA, kad politikos reformos turėtų būti vykdomos kartu labiau sutelkiant dėmesį į paskirstomojo efekto vertinimą, be kita ko, politikos, kuria remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarkos, atžvilgiu.
17. AKCENTUODAMA, kad tikimasi, jog krizė neproporcingai paveiks tam tikras pažeidžiamas grupes, visų pirma vaikus, asmenis su negalia, vyresnio amžiaus asmenis ir migrantų kilmės asmenis. PRIMINDAMA vis nemažėjantį didelį vaikų skurdo arba socialinės atskirties atvejų skaičių visoje ES. PABRĖŽDAMA, kad ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros, būsto ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimas yra pagrindiniai veiksniai užkertant kelią skurdui ir kovojant su juo bei skatinant vaikų gerovę. PABRĖŽDAMA, kad reikia įtraukaus švietimo, sveikatos priežiūros prieinamumo ir įtraukios darbo rinkos politikos, kuri būtų tinkamai pritaikyta asmenų su negalių poreikiams. PABRĖŽDAMA, kad migrantų kilmės asmenų ir pabėgėlių integracijai reikalingas integruotas požiūris, susiejantis mokymą ir įgūdžių stiprinimą su įsidarbinimo galimybėmis ir prieiga prie paslaugų, visų pirma prie socialinės paramos, sveikatos priežiūros ir būsto.

18. PRIPAŽINDAMA sunkų krizės poveikį benamiams ir tiems, kas patiria atskirtį dėl būsto. PRIMINDAMA, kad integruoti metodai, kurie apima prevenciją, greitą prieigą prie nuolatinio būsto arba būsto paramą ir įgalinančių paramos paslaugų teikimą, turėtų būti derinami su investicijomis į gyvenamąjį ir socialinį būstą tam, kad būtų adekvačiai sprendžiama benamystės ir atskirties dėl būsto problema.
19. PRIPAŽINDAMA dabartinės krizės socialinės apsaugos sistemoms keliamus iššūkius, visų pirma dėl jų gebėjimo užtikrinti adekvačias pajamas ir prieigą prie įperkamu ir kokybiškų paslaugų visiems stokojantiems. PABRĖŽDAMA, kad reikia toliau gerinti savarankiškai dirbančių ir nestandartinių darbuotojų socialinę apsaugą pagal Tarybos rekomendaciją dėl socialinės apsaugos galimybių.
20. PRIPAŽINDAMA, kad COVID-19 pandemija iškėlė į priekį poreikį stiprinti sveikatos priežiūros sistemas, tobulinti jų veiksmingumą bei atsparumą ir užtikrinti prieigą prie adekvačių sveikatos priežiūros paslaugų. PAŽYMĖDAMA, kad reikia tolesnių investicijų į gerai apmokytą darbo jėgą, stacionarinės, ambulatorinės ir pirminės sveikatos priežiūros koordinavimo gerinimą, taip pat į sveikatingumo skatinimą ir ligų prevenciją, kad sveikatos priežiūros sistemos pasidarytų atsparesnės ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir sumažėtų nelygybė sveikatos rezultatų srityje.
21. PRIPAŽINDAMA, kad COVID-19 pandemija taip pat parodė, jog reikia didinti ilgalaikės priežiūros sistemų atsparumą. PRIPAŽINDAMA, kad prieiga prie adekvačios, įperkamos ir kokybiškos ilgalaikės priežiūros, visų pirma prie priežiūros namuose ir bendruomenės paslaugų, taip pat parama neformaliesiems slaugytojams ir prevencinėms priemonėms, siekiant mažinti ilgalaikės priežiūros paklausą, turėtų būti prioritetas, atsižvelgiant į visuomenės senėjimą Europoje, poreikį didinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje ir poreikį kovoti su krizės atskleistais priežiūros paslaugų teikimo trūkumais.

22. PAŽYMĖDAMA, kad, atsižvelgiant į demografinius pokyčius, pensijų reformos, kuriomis siekiama didinti pensijų sistemų adekvatumą, tvarumą ir įtraukumą, turėtų būti tęsiamos. AKCENTUODAMA, kad šios reformos turėtų būti remiamos vyresnių žmonių aktyvumo strategijomis ir kitomis priemonėmis, kuriomis propaguojamas ilgesnis darbingas amžius, ir politika, kuria siekiama sumažinti vyrų ir moterų pensijų skirtumą ir nestandartinių užimtumo formų darbuotojų pensijų skirtumą.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

23. RAGINA valstybes nares, atsižvelgiant į savo atitinkamas kompetencijas, nacionalines aplinkybes ir gerbiant socialinių partnerių vaidmenį bei autonomiją, imtis veiksmų siekiant kovoti su užimtumo, įgūdžių ir socialinės politikos iššūkiais, nustatytais 2021 m. bendroje užimtumo ataskaitoje, ir atsižvelgiant į galimą paramą ES ištekliais, įskaitant naują Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bei sanglaudos politikos finansavimą.
24. RAGINA valstybes nares remtis įrodymais, gautais iš sutartų stebėsenos priemonių, pavyzdžiui, iš socialinių rodiklių suvestinės, Užimtumo rodiklių apžvalgos ir Socialinės apsaugos rodiklių apžvalgos, taip pat iš lyginamosios analizės sistemų, kad jomis vadovautųsi vykdydamos savo reformas ir investicijas, ir toliau dėti pastangas siekiant aukštynkryptės konvergencijos.
25. RAGINA Komisiją užtikrinti, kad vertinant ES ir valstybių narių politiką būtų tinkamai atsižvelgiama į užimtumo ir socialinius klausimus, visų pirma adaptuoto 2021 m. Europos semestro ir nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų kontekste.
26. RAGINA Komisiją bendradarbiauti su Užimtumo komitetu (EMCO) ir Socialinės apsaugos komitetu (SAK) būsimo Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plano kontekste, taip pat siekiant kartu parengti pagrindinius ES tikslus ir atnaujinti stebėsenos priemones, visų pirma socialinių rodiklių suvestinę, siekiant užtikrinti plataus užmojo užimtumo ir socialinės politikos strateginę sistemą kitam dešimtmečiui.